

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА
ЗА НАСТАВНО- НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОРТОДОНЦИЈА НА
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” – ШТИП**

Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, на својата 213. редовна седница, одржана на 9.11.2018 година, донесе Одлука бр.2002-254/11 за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *ортодонција* во следниов состав:

- проф. д-р Јулијана Ѓоргова (претседател) - редовен професор, наставно-научна област ортодонција, во пензија, врз основа на Решение со бр. 2002-254/40 од 9.11.2018 година;
- проф. д-р Лидија Кануркова (член) - редовен професор, наставно-научна област ортодонција, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, врз основа на Решение со бр. 2002-254/41 од 9.11.2018 година;
- проф. д-р Ивона Ковачевска (член) - редовен професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, врз основа на Решение со бр. 2002-254/42 од 9.11.2018 година.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија” и „Лајм“ на 27-28.10.2018 година. Во предвидениот рок се пријави д-р Софија Царчева-Шаља, доктор на стоматолошки науки од областа ортодонција и доцент на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Врз основа на пријавата и доставената документација и по нивното разгледување, Рецензентската комисија до Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци:

Д-р Софија Царчева-Шаља е родена на 16.2.1978 година во Скопје, каде што завршува основно образование со одличен успех. Средно образование запишува во средното медицинско училиште МУЦ „Д-р Панче Караџов” во Скопје во учебната 1992/1993 година. Во 1993 година е прогласена за најдобар ученик на ниво на Град Скопје и од Собранието на Град Скопје е пратена на седумнеделен престој во Соединетите Американски Држави во градот Темпи, Аризона.

Во учебната 1996/1997 година се запишува на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршува во септември 2002 година со просечен успех 9,97 и се стекнува со диплома доктор на стоматологија.

Како првенец на генерацијата дипломирани студенти, од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ е прогласена за најдобар студент во генерацијата, додека од страна на Македонското лекарско друштво ѝ е доделена диплома за најдобар студент во учебната 2001/2002 година.

Во септември 2002 година се вработува на Клиниката за ортодонција при Универзитетскиот стоматолошки клинички центар во Скопје како клинички лекар. Во декември 2007 го ползува специјалистичкиот испит од областа на ортодонција и се здобива со титулата специјалист по ортодонција.

Постдипломски студии запишува во 2002 година на Стоматолошкиот факултет при УКИМ и истите ги завршува во 2005 година со среден успех 10.00. Во јануари 2009 година ја брани магистерската теза под наслов „Карактеристики на краниофацијалната морфологија кај атрактивни и неатрактивни лица“ и се здобива со титулата магистер на стоматолошки науки.

Од 1 февруари до 20 февруари 2009 година д-р Софија Царчева-Шаља престојува на Клиниката за ортодонција „BERNHARD GOTTLIEB UNIVERSITY CLINIC OF DENTISTRY“ во Виена (Австрија) кај Hans-Peter Bantleon, каде што се запознава со најновите техники и достигнувања во полето на ортодонцијата, што се однесуваат пред сè на микроимплантите во ортодонцијата и техниката на работа со самолигирачки брекети, како и примената на интерцептивниот ортопедски третман кај малоклузија III класа од што произлезе и идејата за поставување теза за изработка на пријава за докторската дисертација.

Во септември 2009 година д-р Софија Царчева-Шаља е избрана за асистент на Катедрата по ортодонција на Стоматолошкиот факултет при УКИМ.

На 28 мај 2014 година ја брани докторската дисертација под наслов „Влијанието на возраста врз скелетните антеро-постериорни промени кај пациенти со малоклузија III класа при ортопедска максиларна протракција“ и се здобива со звањето доктор по стоматолошки науки.

Како доктор специјалист има завршено повеќе курсеви од областа на ортодонцијата во реномирани европски центри.

Во 2015 година е избрана во наставно-научно звање доцент на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за наставно-научната област ортодонција.

Д-р Софија Царчева Шаља е доктор по стоматолошки науки, а нејзината научноистражувачка работа е од областа на ортодонцијата, превентивата и интерцептивната и е главно фокусирана на ортопедската максиларна протракција кај пациенти со малоклузија III класа, лицевата естетиката, како и значењето на првите трајни молари (улогата на препенцијата) како стожери на оклузијата.

Кандидатката има завршено постдипломски студии со просек 10,00, а додипломските студии ги завршува на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, со просек 9.97. Д-р Софија Царчева-Шаља завршува специјализација од областа на ортодонција.

Исто така, кандидатката има доставено копии од најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Getova Biljana, Pavlevska Meri, Sofija Carceva Shalja	Prevalence of first Permanent Molar Caries Among Children at Age 12 in Republic of Macedonia	Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences, ISSN: 0975-8585	2018

2	Petrovski, Mihajlo, Kovacevska, Ivona and Terzieva-Petrovska, Olivera, Papakoca, Kiro and Minovska Ana, Carceva-Salja, Sofija	ORAL HEALTH ASSESSMENT AMONG ELDERLY IN LONG TERM RESIDENCE	Knowledge international Journal	2018
3	Sofija Carceva Salja , Biljana Getova, Kiro Papakoca, Stefan Kitanovski	REDUCTION OF DMFT INDEX AFTER IMPLAMENTATION OF THE NATIONAL STRATEGY FOR PREVENTION OF ORAL DISEASES OF CHILDREN AGED 0-14 YEARS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FROM 2008 - 2018	Knowledge international Journal	/2018
4	Mihajlo Petrovsk Olivera Terzieva - Petrovska , Sofija Caceva-Salja , Ivana Ristova	DENTAL MEDICINE STUDENTS AND THE USAGE OF ADDITIONAL SUPPLEMENTS FOR BETTER ORAL HYGIENE	British Journal Of Medical and Health Research, ISSN 2394-2967	2018
5	S.Carceva Salja.	Profile convexity changes after maxillary protraction therapy in patients with Class III malocclusion.	Balkan Journal of Dental Medicine Vol .17 No1 March 2013	2013

Кандидатката има доставено и сертификат за владеење со англиски јазик, како и препорака од претходен работодавец и препораки од двајца редовни професори од областа во која конкурира.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Софија Царчева-Шаља е избрана во соработничко звање - асистент на Катедрата по ортодонција на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во септември 2009 година.

Д-р Софија Царчева-Шаља во 2015 година е избрана во наставно-научно звање доцент на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за наставно-научната област ортодонција, со Одлука бр. 2002-97/11 од 2.4.2015 година.

Наставниот ангажман како доцент на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип кој го имала од 2015 г. па наваму се однесува на настава, испити, вежби предметните дисциплини:

- **Основи на ортопедија на заби и вилицы** - (VI семестар) на студиска програма Стоматологија, со фонд на часови 2+1+2;
- **Ортопедија на заби и вилицы 1**, (VII семестар) на студиска програма Стоматологија, со фонд на часови 2+2+1;
- **Ортопедија на заби и вилицы 2**, (VIII семестар) на студиска програма Стоматологија,

со фонд на часови 2+2+1;

- **Ортопедија на заби и вилицы**, (IV семестар) на студиска програма Дипломиран забен техничар/протетичар, со фонд на часови 2+2+1;
- **Естетска стоматологија** (изборен предмет) - (VIII семестар) на студиска програма Стоматологија, со фонд на часови 2+1+1.

Д-р Софија Царчева-Шаља е ментор на повеќе од десет дипломски теми од областа на ортодонција, како и член на комисији за одбрана на дипломски трудови.

Коментор е на магистерски труд од областа на ортодонција на Стоматолошкиот факултет при УКИМ.

Од доставените биографски податоци на д-р Софија Царчева-Шаља се гледа дека таа учествувала на голем број конгреси, курсеви и работилници од областа на стоматологијата, поточно ортодонцијата, превентивата и интерцептивата што биле одржани во Италија, Австрија, Англија, Хрватска и во Шпанија, стекнувајќи се со неопходното искуство за примена на здобиените практични знаења од доменот на самолигирачките брекетти, интерцептивниот ортопедски третман и лингвалната ортодонтска техника кои се и применети на пациентите од Клиниката за ортодонција во Скопје. Покрај тоа, д-р Софија Царчева-Шаља учествува и на други научни манифестации од областа на нејзините истражувања.

Во последните пет години е учесник во меѓународен проект:

1. НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА ОРАЛНИТЕ ЗАБОЛУВАЊЕ КАЈ ДЕЦАТА ОД 0 ДО 14 ГОДИНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ ОД 2008 ДО 2018 ГОДИНА (ISNB 978-608-4518-06-8)

Сознанијата добиени преку мониторинг на здравјето, како и сознанијата добиени од целни и селективни студии покажале дека состојбата на оралното здравје, а посебно состојбата на денталниот кариес е сериозен здравствен проблем кај сите возрасти на населението. Особено загрижувачка е високата преваленција на забниот кариес, ортодонтските аномалии и заболувањата на пародонтот во детска возраст.

Студијата на пресек реализирана од експертски тим определен од Министерството за здравство во 2008 година како реално мерлив индикатор и стандард определен од СЗО го пресметал КЕП – индексот (просечен број на кариозни пломбирани и екстрахирани заби) кој покажал вредност од 6.88 кај 12-годишни деца, што се смета за екстремно висок според препораките на СЗО за орално здравје (КЕП помал од 3). Авторите на националната стратегија исто така укажуваат на високата преваленција на ортодонтските аномалии (кај децата од 6 години 28.17% и 48% кај децата од 12 години) и на лошата состојба на пародонталното здравје (кај 15-годишни деца присутно гингивално крвавење во 5 секстанти). Националната стратегија има за цел подобрување и унапредување на оралното здравје кај населението во Р Македонија преку дефинирани програмски цели и стратешки области на делување.

Покрај тоа, до денот на апликацијата за Конкурсот, д-р Софија Царчева-Шаља е автор на повеќе трудови публикувани во реномирани меѓународни научни списанија. Согласно со законските услови кандидатката во последните пет години објавила 4 (четири) научноистражувачки трудови и 1 (еден) со импакт фактор но нејзината научноистражувачка дејност бележи почетоци уште од 2009 година, па затоа ќе се приложи евалуација на сите 12 труда, а посебен осврт ќе се направи на издадените во последните пет години.

Листа на трудови и евалуација на трудовите за изборот на д-р Софија Царчева-Шаља:

- 1 **S. Carceva Salja.** Карактеристики на лицевиот профил кај атрактивни женски лица со нормална оклузија, *Македонски стоматолошки преглед*, Година XXXII бр.1-2 ISSN 0350-8129

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 2 **Carceva Salja.** Сагитални промени при ортопедска максиларна протракција кај пациенти со малоклузија III класа и максиларен ретрогнатизам, *Македонски стоматолошки преглед*, Година XXXII бр.1-2 ISSN 0350-8129-

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 3 **S.Carceva Salja.** Влијание на половиот диморфизам врз атрактивноста на изгледот кај машки и женски индивидуи. *Стоматолошки преглед*. Година XXXIV бр3-4, 2010 ISSN 0350-8129

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 4 **S.Carceva Salja** Differences in sagital jaw relationship and profile convexity between attractive and nonattractive male faces *Apolonia* No26 Noemvri 2011 ISSN1857-60

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 5 O.Sarakinova, M.Carcev, B.Getova, **S.Carceva Salja**, S.Janevska. National strategy for prevention of oral diseases in children from 0 to 14 years old age in Republic of Macedonia for the period 2008-2018.MANU CONTRIBUTIONS.Sec.Med.Sci.,XXXIV 2,2013 ISSN 0351-3254

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 6 M.Carcev, B.Getova, O. Sarakinova, H.Petanovski, **S.Carceva –Salja** Sealing of Fissures and Pits of First Permanent Molar at Children with High Caries Risk. *Balkan Journal of Stomatology* Volume 16 No 3 November 2012 ISSN 1107-1141

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

- 7 **S.Carceva Salja.**Profile convexity changes after maxillary protraction therapy in patients with Class III malocclusion. *Balkan Journal of Dental Medicine* Vol .17 No1 March 2013 ISSN 1107-1141

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ број 143 од март 2015 г.

Објавени трудови во целост:

1. PetrovskiMihajlo , KovacevskaIvona , Terzieva-Petrovska, Olivera ,Papakoca, Kiro , Minovska, Ana , **Sofija Carceva Salja**, ORAL HEALTH ASSESSMENT AMONG ELDERLY IN LONG TERM RESICENCE, *Knowledge international Journal*, 2018;

Во трудот е направена проценка на оралното здравје кај долготрајно институционализирани стари лица. Со оглед на лошото орално и дентално здравје кај старите лица сместени во центрите за долготрајно згрижување, формирана е и целта на ова истражување - да се утврдат различните состојби на оралното здравје и хигиена кај претходно дефинираната популациона група. За реализација на претходно поставената цел, авторите направиле истражување во пензионерскиот дом „Зафир Сајто“ во Куманово, кое опфатило вкупно 40 испитаници на возраст над 60 години, кои се згрижени во овој дом подолго од една година. Забележано е дека доминираат лицата кои поседуваат помалку од пет заби и тоа со 90 % од испитаниците. Кај повеќе од две-третини од испитаниците (поточно 67,5 %) отсутствувало какво било протетско помагало и покрај негова потреба, која лесно може да се процени преку просечниот број на преостанати заби меѓу испитаниците. 62.5 % од испитаниците укажале дека не одржуваат орална хигиена. Авторите заклучиле дека врз основа на лошото орално здравје и хигиена кај овие лица претставено преку губиток на голем број заби, отсуство на протетски помагала и голема количина на дентален плак неминовно се наметнува потребата од создавање на протокол за подобрување на оралното здравје кај старите лица сместени во установи за долготрајно згрижување.

Трудот има стручно и научно значење.

2. Getova Biljana, Pavlevska Meri, **Sofija Carceva Shalja**, Prevalence of first Permanent Molar Caries Among Children at Age 12 in Republic of Macedonia, *Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences*, September-October 2018 ISSN: 0975-8585-

Авторите во овој труд го дефинираат денталниот кариес како една од најпревалентните хронични болести, која најчесто ги афектира првите перманентни молари првенствено поради нивната морфологија и функционални карактеристики. Тие преку користење на DMFT индексот (препорачан од СЗО) ја одредуваат состојбата на првите трајни молари кај децата на 12-годишна возраст во Република Македонија кај кои се спроведени превентивни мерки регулирани преку Националната превентивна стратегија. Авторите на овој труд преку добиените резултати покажуваат намалување на DMFT индексот кај децата родени во периодот на 2002-2004 година, кој оди во прилог на тоа дека континуираното спроведување на превентивните мерки содржани во Националната стратегија влијае на подобрувањето на оралното и денталното здравје кај децата, а воедно и на овозможување на правилен раст и развој на нормална оклузија.

Трудот има стручно и научно значење.

3. **Sofija Carceva Salja**, REDUCTION OF DMFT INDEX AFTER IMPLAMENTATITON OF THE NATIONAL STRATEGY FOR PREVENTION OF ORAL DISEASES OF CHILDREN AGED 0-14 YEARS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FROM 2008 - 2018, *Knowledge international Journal*, 2018

Авторите во овој труд го нагласуваат негативниот импакт од предвременото губење на млечните и перманентните заби, особено моларите, кое може да доведе до нарушување на нормалниот раст и развој на денталните лакови и дентофацијалните структури. Поради

овие причини, како и поради високиот ДМФТ индекс од 6.88, „Националната стратегија за превенција на орални заболувања кај деца од 0 до 14 год. во РМ 2008-2018“ е изработена во која покрај повеќето примарни превентивни мерки, особен приоритет е даден на залевањето на јамичките и фисурите на првите перманентни молари. По десетгодишна имплементација на овие мерки авторите ја прикажуваат евалуацијата која покажува импресивни резултати - намалување на ДМФТ индексот (од 6.88 на 1.93). Авторите на овој труд укажуваат на значењето на примарните превентивни мерки од националната стратегија, главно, поддржани од голем број меѓународни студии кои покажуваат ефективност во превенција на забниот кариес и последователното орално здравје кај младата популација.

Трудот има стручно и научно значење.

Труд со импакт фактор за изборот на д-р Софија Царчева Шаља:

4. Mihajlo Petrovski , Olivera Terzieva - Petrovska, **Sofija Caceva-Salja**, Ivana Ristova, DENTAL MEDICINE STUDENTS AND THE USAGE OF ADDITIONAL SUPPLEMENTS FOR BETTER ORAL HYGIENE, *British Journal Of Medical and Health Research*, 2018, ISSN 2394-2967 со Impact factor 1.7

Во трудот е направена презентација на употребата на дополнителните средства за одржување на оралната хигиена од страна на студентите по дентална медицина. Истражувањето ги опфатило сите студенти на дентална медицина при Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. За реализација на поставената цел авторите користеле соодветно изработен прашалник. Резултатите покажале дека 74,25 % од студентите користеле дополнителни средства. Најмногу од нив 66,26 % забен конец, 16,12 % интердентални четки а само 8,2 % нивна комбинација. 67,64 од испитаните студенти користеле водички за плакнење на устата. Според авторите ваквиот висок процент има двоен бенефит и за оралното здравје на самите студенти и за понатамошниот ефект за пренесување на знаењата од страна на студентите.

Трудот има стручно и научно значење.

Д-р Софија Царчева-Шаља учествува и на голем број конгреси и научни манифестации, каде што презентира 19 труда во вид на усни предавања или постер презентации. Насловите на трудовете се дадени во следната листа:

Листа на трудови презентирани на конференции, симпозиуми и курсеви

5. Gjorgova J., Simonovski N., Raptis T., Carceva-Salja S. „TREATMENT OF REMINERALISATION DURING AND AFTER THE ORTHODONTIC TREATMENT”, have active participation on the 11 th Congress of the Bass, Sarajevo, May 11-14, 2006 (постер презентација);
6. Rare case of hyperodontic molars- Gavrilovic I ; **Carceva-Salja S**; Simonovski N-11 Congress of the BaSS, Sarajevo 2006 (Abstract Book 87) (постер презентација);
7. Craniofacial Morphology in children with transverse discrepancy- L.Kanurkova; N.Tosevska; N.Simonovski, **S. Carceva-Salja**, A. Redzevi- 82 Congress of the European orthodontic society, Viena 2006 (Abstract book, 131) (постер презентација);
8. Ортодонтоско хируршки третман кај пациенти со билатерален расцеп. Царчева Шаља С, Ѓоргова Ј, Кануркова Л, Ристова В, Гаврилович И- IV конгрес на стоматолозите од Македонија (зборник на апстракти), Охрид, Македонија, 2006-29 (постер презентација) ;
9. Dentoalveolar changes in Patients with Class II division 1 and ClassII division 2 malocclusion- I.Gavrilovic; J.Gjorgova; **S.Carceva-Salja**; N.Simonovski – 12 Congress

- of the Balkan Stomatological Society, Istanbul, Turkiye 2007 (усна презентација);
10. Characteristics of the mandibular morphology (gonial angle) associated with vertical disorders- B.Bogdanovska; S.Bogdanovski; I.Gavrilovic; **S. Carceva- Salja**- 12 Congress of the Balkan Stomatological Society, Istanbul, Turkiye 2007(Abstract book 145)-(постер презентација);
 11. Characteristics of craniofacial morphology in attractive females with normal occlusion- **S.C.Salja**; I.Gavrilovic, B.Bogdanovska- 13 Congress of BaSS, Limassol, 1-4 May 2008 (Abstract book 065) - (усна презентација);
 12. Lip position and profile convexity in attractive Macedonian females with normal occlusion. **Царчева Шаља С**, Ѓоргова Ј, Гаврилович И, Богдановска Б. Прв ортодонтски македонски конгрес 2009 (постер презентација);
 13. Carceva-Salja S. Sagittal jaw relationship and profile preferences among Macedonian adolescents. S.Carceva-Salja. 2nd International Congress of Wholealbanian Stomatology 20-22 October 2011 Kosovo (усна презентација);
 14. Sali F,Muratovska I,Daci A, **Carceva- Shalja S**, Najdenovska S,Petrusevska M. Bringing Impacted Secondary Mandibular Premolars in Occlusion 18th Congress of the Balcan Stomatological Society (BaSS) Skopje, 25-28 April 2013 (STRANA 340, poster 274) (постер презентација);
 15. Treatment effect on antero-posterior jaw relationship after maxillary protraction therapy in patients with Class III malocclusion. **S.Carceva-Salja** 2nd International Congress of Croation Society in Orthodontics, Zareb 24-27 September,2014. SEJODR Vol.1 No1 Page 30. 2014 ISSN:1849-5249- (усна презентација).

Трудови презентирани на конгреси, конференции и симпозиуми од други интердисциплинарни области во стоматологијата:

16. Carceva-Salja Sofija, Gjorgova Julijana, Simonovski Nenad, Irena Gavrilovic, „EFFECTS OF CHEWING GUM ON PLAQUE ACCUMULATION AND INDEX OF GINGIVAL BLEEDING IN ORTHODONTIC PATIENTS, have active participation during the 12 th Congress of the Bass, Istanbul, Turkiye 12-14 april 2007 (усна презентација);
17. B Getova, M Carcev, **S Carceva- Shalja**, S Janevska, O Sarakinova. National strategy for oral preventivention among children in Republik of Macedonia. International Conference of Asian Academy of Preventive Dentistry, Ulaanbaater, Mongolia, Septembar 14-16, 2012 (постер презентација);
18. **Carceva S**, Carcev M, Getova B, Sarakinova O, Petanovski H. Pit and fissure sealing of first molars in six year olds-prevention of tooth decay in the Republic of Macedonia. Addressing Common Challenges in Europe: Pan European Working in Support of Oral Health, London, 15-18 November 2012 (усна презентација);
19. Getova B, Carcev M, Pavlevska M, Janevska S, **Carceva –Shalja S**. First Permanent Molars condition in Children at age 8 in Sout Estern Region in RM. 18th Congress of the Balcan Stomatological Society (BaSS) Skopje, 25-28 April 2013 (постер презентација);
20. Д-р Sofija Carceva Salja, „ORAL HEALTH ASSESSMENT AMONG ELDERLY IN LONG TERM RESICENCE”, 18 th international scientific conference The power of knowledge, Agia Triada, Greece, september 27-29 2018;
21. Д-р Sofija Carceva Salja, „REDUCTION OF DMFT INDEX AFTER IMPLAMENTATITON OF THE NATIONAL STRATEGY FOR PREVENTION OF ORAL DISEASES OF CHILDREN AGED 0-14 YEARS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA FROM 2008 - 2018”, in knowledge international Journal Vol.26, with Global Impact factor 1.322 (2016), Agia Triada, Greece, september 27-29 2018 (имало и презентација на истиот) (усна презентација);

Papakoca, Kiro and Carceva-Salja, Sofija and Petrovski, Mihajlo and Terzieva-Petrovska, Olivera and Minovska, Ana and Kovacevska, Ivona (2018) *Patients' knowledge about dental implants as an option in replacing missing teeth*. In: Sofia Dental Meeting 2018, 27-30 Sept 2018, Sofia, Bulgaria - (постер презентација).

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Д-р Софија Царчева-Шаља е член е на повеќе здруженија и тоа European Association of Dental Public Health (EADPH), Македонско стоматолошко друштво, Македонско ортодонтошко друштво, Стоматолошка комора на Македонија.

Во февруари 2009 година има престој и професионален ангажман на Клиниката за ортодонција „BERNHARD GOTTLIEB UNIVERSITY CLINIC OF DENTISTRY“ во Виена (Австрија), кај проф. Hans-Peter Bantleon. Ангажманот се однесува на следното: Техники и достигнување во полето на ортодонцијата, што се однесуваат на микроимплантите во ортодонцијата и техниката на работа со самолигирачки брекетти, како и примената на интерцептивниот ортопедски третман кај малоклузија III класа.

Д-р Софија Царчева-Шаља во ноември 2012 година учествува во работата на Пан-Европскиот собир за поддршка на оралното здравје во Лондон (BASCD/EADPH Scientific Meeting), при што заедно со уште 5 учесници на конгресот од други европски земји добива награда од организаторот.

Трудот на д-р Софија Царчева-Шаља со наслов „PROFILE CONVEXITY CHANGES AFTER MAXILARY PROTRACTION THERAPY IN PATIENTS WITH CLASS III MALOCCLUSION“, печатен во Balcan Journal of Stomatology 2013 год. го привлекува вниманието на познатиот светски издавач Lambert Accademy, при што ѝ нуди соработка што ќе финализира со издавање на книга поврзана со темата на нејзината докторска дисертација.

Посебни достигнувања кои д-р Софија Царчева-Шаља ги постигнува во својот образовен процес се прогласување за првенец на генерацијата дипломирани студенти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (најдобар студент во генерацијата) и доделување на диплома за најдобар студент во учебната 2001/2002 година доделена од Македонското лекарско друштво.

Д-р Софија Царчева-Шаља е коавтор на Националната стратегија за превенција на оралните заболувања кај децата од 0 до 14-годишна возраст во Република Македонија за период 2018 - 2028 година – Министерство за здравство – Сектор за стоматолошка здравствена заштита. Исто така, се јавува како коавтор на Националната стратегија за превенција на оралните заболувања кај децата од 0 до 14-годишна возраст во Република Македонија за период 2008-2018 – Министерство за здравство – Сектор за стоматолошка здравствена заштита.

Кандидатката ги исполнува условите за ментор и истата работи со кандидатите-специјализани пријавени на Конкурсот од УГД за специјализација во областа.

Д-р Софија Царчева-Шаља во својата стручно-апликативна и организациско-развојна дејност придонесува со учество на следните курсеви од областа:

1. „2D LINGUAL ORTHODONTICS COURSE“, Speaker Dr Vittorio Cacciafesta, Foresta dent german precision in orthodontics, Skopje, 27-28.4.2018;
2. „LESSONS LEARNED CLINICAL EFFICIENCY“, Barcelona, Spain 22-23 september 2017;
3. „ORTHODONTIC TECHNIQUES AND PROTOCOLS APPLICABLE IN YOUR OFFICE“, Organized by BCNOrtho, 20-21 march 2015;

4. Forestadent practical two day course "Biomechanics in orthodontics" conducted by dr Vittorio Cacciafesta, 7-8 Март 2014 ;
5. „THE BORDERLINE CASE: WHAT WOULD YOU DO?, Organized by BCNOrtho, AXA Auditorium, Barcelona, Spain, 12-13 april 2013;
6. Forestadent Course for lingual self legating technique in orthodontics conducted by dr Vittorio Cacciafesta, 2012;
7. Forestadent Course Changes in the treatment mechanics by the implementation of modern brackets designes, conducted by dr Vittorio Cacciafesta, 30-31 март 2012;
8. Ormco Course Getting to grips With the Damon Philosophy by Dr Pieter Van Heerden BChD, MChD 2011;
9. DAMON SYSTEM "Passiv self-ligating orthodontics" – Dr.Dwight Damon, DDS, MSD, 29.4-1.5.2011, Дубровник, Хрватска;
10. Typodont Course „Straight Arch Wire Technique I" na Dentaurum, ноември 2004.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од изнесените податоци за кандидатката д-р Софија Царчева-Шаља Рецензентската комисија заклучи дека кандидатката ги исполнува условите за избор во доцент предвидени во Законот за високо образование. Д-р Софија Царчева-Шаља со својата досегашна посветеност на образованието и науката покажа дека станува збор за квалитетна, трудољубива и одговорна личност која покажува интерес за сопствено надградување и усовршување, а во име на придонес во образовниот процес. Кандидатката дава особен придонес во научноистражувачкиот процес и наставно-образовниот процес преку целокупниот свој ангажман. Континуираното вложување во сопственото образование и надградување го покажува преку континуиран процес на надградување и постигнување на научноистражувачки резултати. Истото се потврдува со просечната оценка на завршените додипломски студии на Стоматолошкиот факултет при УКИМ 9.97, просечната оценка на завршените постдипломски студии 10.00 и со одбраната на докторски труд со што се стекнува со научен степен доктор на стоматолошки науки во областа во која се надградува од самиот почеток на нејзиниот ангажман во високото образование. Нејзината научноистражувачка работа е од областа на ортодонцијата и е главно фокусирана на интерцептивната ортодонција (ортопедската максиларна протракција) кај пациенти со малоклузија III класа и лицевата естетика. Покрај тоа, кандидатката има дадено значаен придонес во дефинирањето на клиничкиот протокол за одредување на оптималното време на започнување на ортодонтско ортопедски третман кај пациентите со малоклузија III класа што е усогласен со ставовите на повеќето водечки светски авторитети од областа на ортодонцијата.

Д-р Софија Царчева-Шаља е исклучително талентиран специјалист и научен работник од областа на ортодонцијата. Според евалуираните параметри, кандидатката има 231 поени од сите активности што се бодуваат според правилникот на УГД (НО+НИ+САОР).

Врз основа на претходно изнесеното, во согласност со распишаниот конкурс, а во врска со условите за избор предвидени во Законот за високо образование, Статутот на Универзитетот, Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев" - Штип, како и според целата приложена документација може да се констатира дека кандидатката д-р Софија Царчева-Шаља ги исполнува формалните и суштинските критериуми и го надминува потребниот квантум за избор во наставно-научно звање доцент.

Имајќи го превид изборот во наставно-научно звање доцент извршен на 2.4.2015 година и временскиот период во кој се врши овој избор, Рецензентската комисија предлага истиот да биде вреднуван при следниот избор во повисоко наставно-научно звање.

На крајот, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип да го **потврди веќе извршениот избор во наставно-научно звање доцент од 2.4.2015 година и согласно со позитивните прописи да ја избере д-р Софија Царчева-Шаља во звање доцент во наставно-научната област ортодонција** на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Јулијана Ѓоргова, редовен професор,
претседател, с.р.

Д-р Лидија Кануркова, редовен професор,
член, с.р.

Д-р Ивона Ковачевска, редовен професор,
член, с.р.